

KEO-10 Rasimus Johanna(UM)

17.12.2020
JULKINEN

Asia

Neuvottelut Afrikan, Karibian ja Tyynenmeren valtioiden (jäljempänä AKT-valtiot) talouskumppanuussopimuksista (Economic Partnership Agreements, EPA): Itäisen ja eteläisen Afrikan (ESA) talouskumppanuussopimuksen syventämisneuvottelut

Kokous

U/E/UTP-tunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

EU:n jäsenvaltioiden ja Afrikan, Karibian ja Tyynenmeren (AKT) maiden suhteita säätelevässä Cotonoun sopimuksessa sovittiin mahdollisuudesta neuvotella kestävää kehitystä tukevista vapaakauppasopimuksista eli talouskumppanuussopimuksista (Economic Partnership Agreement, EPA). Itäisen ja eteläisen Afrikan (Eastern and Southern Africa, ESA) EPA-neuvotteluryhmään kuuluivat alun perin Komorit, Djibouti, Eritrea, Etiopia, Madagaskar, Malawi, Mauritius, Seychellit, Sudan, Sambia ja Zimbabwe. EU- ja ESA-osapuolten kesken neuvottellun väliaikaisen ESA EPA-sopimuksen toimeenpanon katsottiin saaneen aikaan runsaasti positiivisia tuloksia, joten Mauritiuksella käynnistettiin 2.10.2019 sopimuksen syventämisneuvottelut muutamien neuvotteluryhmään kuuluvien maiden kanssa (Komorit, Madagaskar, Mauritius, Seychellit ja Zimbabwe).

Neuvosto päätti EU:n EPA-neuvotteluohjeiden päivittämisestä 19.12.2019. Aiheesta annettiin eduskunnalle E-kirjelmä (E 59/2019 vp). Päivitetyt neuvotteluohjeet mahdollistavat sopimusten syventämisen siten, että ne sisältävät myös muuan muassa palveluja, investointeja, kauppaa ja kestävää kehitystä, teollis- ja tekijänoikeuksia, kilpailupolitiikkaa ja julkisia hankintoja koskevat osuudet. ESA EPA-neuvotteluja käydään päivitettyjen neuvotteluohjeiden pohjalta.

Ensimmäinen neuvottelukierros käytiin 14-17.1.2020 Seychelleillä. Neuvottelut etenivät hitaasti koronapandemian vuoksi. Toinen neuvottelukierros käytiin 6.-8.7.2020 videoyhteyden välityksellä matkustusrajoitusten vuoksi.

Kolmas neuvottelukierros käytiin 24.-27.11.2020, jolloin neuvoteltiin kauppaa ja kestävää kehitystä, kaupanesteitä, tulliyhteistyötä ja kaupankäynnin helpottamista, alkuperäsääntöjä sekä palveluita ja investointeja koskevista osioista. ESA EPA:n syventämisneuvotteluiden on arvioitu jatkuvan vuoden 2022 alkupuolelle yhdessä sovitun tiekartan mukaisesti.

Suomen kanta

Suomi katsoo, että EPA-sopimusten ensisijaisena tavoitteena on AKT-maiden kestävän kehityksen edistäminen ja köyhyyden vähentäminen kauppakumppanuuksilla, jotka ovat kestävän kehityksen ja EU:n ja AKT-maiden kumppanuussopimuksen mukaisia.

Suomi on pitänyt tärkeänä, että EPA-sopimuksissa on ilmaistu mahdollisuus neuvotteluiden jatkamiseen niistä puuttuvien, laaja-alaisesti kauppaan liittyvien aiheiden osalta. Suomen tavoitteena on, että ESA EPA -sopimusta syvennetään kattamaan tärkeitä kauppaan liittyviä kysymyksiä kuten alkuperäsäännöt, tullien ja kaupan helpottaminen, terveys- ja kasvinsuojelu, kaupan tekniset esteet, kaupan suojamekanismit, tuontiverot, palvelukauppa ja investoinnit, julkiset hankinnat, immateriaalioikeudet, kauppa ja kilpailu, kauppa ja kestävä kehitys, maatalous, riitojen ratkaisu, institutionaalinen rakenne ja taloudellinen kehitysyhteistyö.

Suomi pitää tärkeänä, että ESA EPA -sopimukseen sisällytetään EU:n uusimpia vapaakauppasopimuksia sisällöltään vastaava kaupan ja kestävän kehityksen luku ja lisäksi korostaa tässä yhteydessä sukupuolten väliseen tasa-arvoon liittyviä kysymyksiä sekä kestävän kehityksen Agenda 2030 ja YK:n ilmastonmuutoksen puitesopimuksen sitoumuksia, vuonna 2019 uusittujen EU:n neuvotteluohjeiden mukaisesti. Erityisesti sopimuksen toimeenpanovaiheessa Suomi korostaa sukupuolen mukaan jaotellun tiedon keräämistä, gender-analyysseja, naisten osallistumista ja sukupuolten tasa-arvon valtavirtaistamisen tärkeyttä sekä One Health eli yhteinen terveys -lähestymistapaa ja luonnon monimuotoisuuden suojelua.

Suomi tukee ESA EPA -talouksumppanuussopimuksen syventämistä ja kehittämistä siten, että se osaltaan edistäisi Afrikan vapaakauppa-alueen toimeenpanoa.

Pääasiallinen sisältö

Cotonoun sopimuksessa, joka tehtiin Afrikan, Karibian ja Tyynenmeren (AKT) maiden ja EU:n välille 20 vuodeksi vuonna 2000 sovittiin, että EPA-talouksumppanuussopimukset (Economic Partnership Agreements, EPA) korvaavat sopimuksen kauppaosat. EU:n neuvosto hyväksyi kesäkuussa 2002 komission mandaatin neuvotella EPA-sopimuksia maaryhmien kanssa. EPA-sopimukset tähtäävät EU- ja AKT-maiden välisen kaupan edistämiseen, sekä lopulta, kaupan ja investointien välityksellä, kestävän kehitykseen ja köyhyiden vähentämiseen.

Itäisen ja Eteläisen Afrikan (ESA) EPA-neuvotteluryhmään kuuluivat alun perin Komorit, Djibouti, Eritrea, Etiopia, Madagaskar, Malawi, Mauritius, Seychellit, Sudan, Sambia ja Zimbabwe. EPA-sopimuksen parafoivat Seychellit ja Zimbabwe 28.11.2007, Mauritius 4.12.2007 sekä Komorit ja Madagaskar 11.12.2007. Sambia parafoi sopimuksen soveltuvien osin 30.9.2008.

Komissio teki neuvostolle 16.12.2008 ehdotukset KOM(2008) 863 lop. ja KOM(2008) 861 lop. ESA:n EPA-sopimuksen allekirjoittamisesta ja väliaikaisesta soveltamisesta sekä sopimuksen tekemisestä. Sopimus on sekasopimus, joka sisältää sekä EU:n, että jäsenvaltioiden toimivaltaan kuuluvia määräyksiä. Neuvosto teki sopimuksen allekirjoittamista ja väliaikaista soveltamista koskevan päätöksen 10.7.2009. Neuvosto tekee päätöksen sopimuksen tekemisestä EU:n osalta, kun sopimuksen tekemistä koskevat tarvittavat jäsenvaltioiden kansalliset menettelyt on saatettu päätökseen.

Komission ehdotuksista annettiin eduskunnalle U-kirjelmä 29.1.2009 (U 85/2008 vp). Sopimusten allekirjoitusvaltuudet saatiin tasavallan presidentiltä 20.2.2009. Sopimus allekirjoitettiin 29.8.2009, mutta Sambia ei ole toistaiseksi allekirjoittanut sopimusta. Suomi allekirjoitti sopimuksen etukäteen 22.7.2009 Brysselissä. Komorit allekirjoitti sopimuksen heinäkuussa 2017 ja ratifioi sen helmikuussa 2019. Halukkaat maat voivat liittyä sopimukseen myöhemmin.

Sopimus on julkaistu EU:n virallisessa lehdessä 24.4.2012 (L 111/2). Suomi on suunnitellut sopimuksen hyväksymistä vasta syventämisneuvotteluiden jälkeen.

Väliaikainen ESA EPA -sopimus sisältää toimenpiteet, jotka ovat tarpeen sellaisen vapaakauppa-alueen perustamiseksi, joka on GATT 1994-sopimuksen XXIV artiklan määräysten mukainen. Lisäksi ESA:n sopimus sisältää määräyksiä, jotka koskevat mm. alkuperäsääntöjä, muita kuin tariffitoimenpiteitä, kaupan suojatoimenpiteitä ja riitojen ratkaisemista. Sopimus sisältää myös kalataloutta ja kehitystä koskevia ja hallinnollisia ja institutionaalisia määräyksiä. Sopimuksen tavoitteena on edistää osapuolten välistä taloudellista yhteistyötä, vähentää köyhyyttä sekä edistää ESA-osapuolen yhdentymistä ja asteittaista integroitumista maailmantalouteen sen omat kehitystavoitteet ja Cotonoun sopimuksen periaatteet huomioiden. Sopimuksella luodaan sääntelykehykset osapuolten väliselle kaupalle ja investoinneille. Sopimuksella edistetään ESA-osapuolen investointeja ja yksityisen sektorin aloitteita sekä tuetaan sen tarjontakapasiteettia ja kilpailukykyä talouskasvun tehostamiseksi.

Väliaikaista ESA EPA-sopimusta oltiin toimeenpantu myönteisin tuloksin kahdeksan vuoden ajan, kunnes osapuolet sopivat neuvottelujen syventämisestä vuonna 2019. EU toivotti edistysaskeleen tervetulleeksi, huomioiden mm. Afrikan ja EU:n kestävien investointien ja työpaikkojen allianssin vuodelta 2018.

Väliaikaisen ESA EPA -sopimuksen soveltamisen aloittamisen jälkeen ESA-maiden tuonti EU:hun, maiden suurimpaan kauppakumppaniin, on kasvanut lähes neljänneksellä 2,8 miljardiin euroon vuonna 2018. Eurooppalaiset yritykset suuntaavat runsaasti investointeja alueelle. EU on todennut ESA-alueen toimivan Afrikan pioneerinä, mitä tulee kauppakumppanuuteen unionin kanssa. Neuvottelujen syventämisen toivotaan lisäävän kahdenvälistä kauppaa, investointeja, työpaikkoja, taloudellista kasvua ja kestävää kehitystä alueella. Prosessin odotetaan myös monipuolistavan maiden tuontia EU:hun, sekä edistävän alueellista taloudellista integraatiota esimerkiksi alueellisia arvoketjuja kehittämällä, sekä houkuttelemalla loppujakin ESA-maita tulemaan mukaan sopimukseen. EU näkee EPA-sopimukset kehitteillä olevan Afrikan mantereen laajuisen vapaakauppa-alueen rakennuspalikoina, joten neuvottelujen syventämisen toivotaan edistävän myös maanosan laajuisia integraatiota. Lisäksi neuvotteluissa otetaan huomioon entistä enemmän ilmastonmuutoksen vaikutukset ja kestävä kehitys eri ulottuvuudet.

ESA- ja EU-osapuolet sopivat yhteisesti neuvottelujen syventämisestä seuraavilla aloilla: alkuperäsäännöt, tullien ja kaupan helpottaminen, terveys- ja kasvinsuojelu, kaupan tekniset esteet, kaupan suojamekanismit, tuontiverot, palvelukauppa ja investoinnit, julkiset hankinnat, immateriaalioikeudet, kauppa ja kilpailu, kauppa ja kestävä kehitys, maatalous, riitojen ratkaisu, institutionaalinen rakenne ja taloudellinen kehitysyhteistyö. Myös kalastuksesta on sovittu keskusteltavan. Neuvotteluja ei käydä investointien suojasta.

Sopimusosapuolet ovat katsoneet sopimuksen syventämisen tavoitteina olevan:

- tavaroiden markkinoillepääsyn helpottaminen;
- kehyksen luominen palveluiden ja investointien markkinoillepääsyn edistämiseksi, WTO-sääntöjen mukaisesti;
- kehyksen luominen neuvotteluille sääntelyn periaatteista yhdessä määritellyillä tärkeillä taloussektoreilla;
- kestävä kehitys edistäminen liittämällä kauppaa koskevia säännöksiä työllisyyteen ja ympäristöön sekä osallistavaan ja vihreään kasvuun;
- yhteistyön ja läpinäkyvyyden varmistaminen hallituksien hankinnoissa;
- riittävän, tasapainoisen ja tehokkaan suojan ja täytäntöönpanon tason varmistaminen immateriaalioikeuksissa relevanttien monenkeskisten sopimusten puitteissa;
- ei-välttämättömien tullivapausesteiden poistaminen, vähentäminen ja estäminen WTO-sääntöjen puitteissa;
- riittävästä molemminpuolisista joustavuuksista sopiminen säätelylle kuten välttämättömäksi ja suhteelliseksi katsotaan legitiimien, julkispoliittisten tavoitteiden saavuttamiseksi;

- ESA-valtioiden kehityshaasteiden huomioiminen, joiden puitteissa ESA-valtioilla ei välttämättä ole samoja velvollisuuksia sopimuksessa, kuin EU:lla;
- institutionaalisten säännösten vahvistaminen sopimalla ministeritason EPA-neuvostosta sekä kansalaisyhteiskunnan ja parlamenttien konsultatiivisista elimistä ja monitorointisäännöksistä;
- sopimuksen myönteisen vaikutuksen varmistaminen ESA-valtioiden alueellisiin integraatiopyrkimyksiin palvelukaupan ja investointien aloilla siten, että se ei vaikuta kielteisesti Agenda 2063:n tai Afrikan mantereeseen vapaakauppa-alueen muodostamisen puitteissa tehtyihin toimiin;
- kaikille osapuolille turvan tuottaminen takaamalla riittävät riitojenratkaisumenettelyt; ja dialogin ja yhteistyön vahvistaminen kaikilla yllä mainituilla aloilla.

Ensimmäinen neuvottelukierros käytiin Seychelleillä 14.-17.1.2020. Agendalla oli viisi aihetta: alkuperäsäännöt, kaupan tekniset esteet, tullien ja kaupan helpottaminen, terveys- ja kasvinsuojelukysymykset sekä maatalous. Kaikkien aiheiden osalta tapahtui edistystä.

Seuraava neuvottelukierros käytiin videoyhteydellä 6.-8.7.2020, jolloin keskustelua jatkettiin kaikista yllä mainituista aiheista, paitsi maataloudesta. Edistystä tapahtui poikkeuksellisista neuvotteluolosuhteista huolimatta. Alun perin toiselle neuvottelukierrokselle suunnitellut aiheet palvelu ja investoinnit sekä kauppa ja kestävä kehitys siirtyivät kolmannelle kierrokselle, joka järjestettiin 24.-27.11.2020 Kolmannella kierroksella neuvoteltiin kauppaa ja kestävästä kehitystä, kaupanesteita, tulliyhteistyötä ja kaupankäynnin helpottamista, alkuperäsääntöjä sekä palveluita ja investointeja koskevista osioista.

Tähän mennessä saatuja EU:n neuvottelutekstiehdotuksia

Tullien ja kaupan helpottaminen

Osapuolet tunnistavat tullien alentamisen ja kaupan helpottamisen merkityksen globaalissa ympäristössä. Osapuolet vahvistavat yhteistyötä tällä saralla tavoitteena varmistaa, että relevantti lainsäädäntö ja prosessit sekä hallinnollinen kapasiteetti takaavat kaupan helpottamisen tavoitteet sekä tullisääöksistä ja -menettelyistä. Osapuolet sopivat lainsäädännön syrjimättömyydestä sekä tullimenettelyjen pohjautumisesta moderneihin menetelmiin ja tehokkaaseen kontrolliin petoksia vastaan taistelussa ja legitiimin kaupan edistämisessä.

Osapuolet kehittävät tulliyhteistyötä mm. seuraavilla aloilla: tiedonvaihto tullilainsäädännössä ja sen toimeenpanossa, sekä tullimenettelyissä; yhteistyö kansainvälisen kaupan hankintaketjujen turvaamisessa ja helpottamisessa tullinäkökulmasta; yhteisaloitteiden harkinta liittyen tuontiin, vientiin ja muihin tullimenettelyihin; yhteistyön vahvistaminen tullikysymyksissä kansainvälisillä foorumeilla, kuten WTO:ssa; datavaatimusten yhdenmukaistamiseen tähtääminen; relevanteissa tapauksissa tulleja koskevan informaation vaihtaminen erityisesti riskien hallitsemiseksi; yhteistyön vahvistaminen riskien hallintatekniikoissa; ja yhteistyön tukeminen tulli- ja muiden viranomaisten välillä.

Sopimuksessa sovitaan molemminpuolisesta hallinnollisesta tuesta; tullisääöksistä ja -menettelyistä; tavaroiden luovutuksesta; yksinkertaistetuista tullimenettelyistä; kauttakulusta ja uudelleenlastauksista; riskien hallinnasta; jälkitarkastuksista; valtuutetuista taloudellisista toimijoista; tietojen julkistamisesta ja saatavuudesta; ennakkopäätöksistä; maksuista ja kustannuksista; tulliedustajista; tullausarvon määrittämisestä; kuljetuksia edeltävistä tarkastuksista; arvioinneista ja valituksista; yhteistyöstä liiketoimintayhteisön kanssa; tilapäisestä pääsystä; institutionaalisista sääöksistä; korjatuista tavaroista; sekä kapasiteetin rakentamisesta.

Terveys ja kasvinsuojelutoimenpiteet (SPS, sanitary and phytosanitary measures)

Tavoitteena on suojella ihmisten, eläinten ja kasvien elämää sopimusosapuolten alueilla samalla helpottaen osapuolten välistä kauppaa terveyden ja kasvinsuojelun toimenpiteiden puitteissa; vahvistaa WTO:n SPS-sopimuksen toimeenpanoa; määritellä menettelyt ja muodollisuudet yhteistyölle; taata terveyden ja kasvinsuojelutoimien läpinäkyvyys ja ennustettavuus osapuolten välisessä kaupassa; kasvattaa ESA-maiden kapasiteettia toimeenpanna ja monitoroida terveyden ja kasvinsuojelun toimia; lisätä osapuolten yhteistyötä eläinten hyvinvointiin, eläin- ja kasvitauteihin, antibioottiresistenssiin sekä elintarvikealan petoksiin liittyvissä kysymyksissä; lisätä yhteistyötä monenkeskisillä foorumeilla, antibioottiresistenssin vastaisessa taistelussa sekä kestäväen maatalouden ja elintarvikejärjestelmien edistämisessä.

Sopimuksessa määrätään mm. seuraavista: tuonnin ehdot ja menettelyt sekä kaupan helpottaminen; virallisen valvontajärjestelmän verifiointi; toimintayksiköiden tai laitosten listausta koskevat menettelyt; alueellisten ehtojen omaksuminen; läpinäkyvyys ja tiedonvaihto; tekniset konsultaatiot; yhteistyö; kapasiteetin rakentaminen ja tekninen apu; eläinten hyvinvointi; antibioottiresistenssin vastainen taistelu; yhteistyö monenkeskisillä foorumeilla; hätätilamenettelyt; terveys ja kasvinsuojelukomitea; sekä riitojenratkaisu.

Kaupan tekniset esteet

Tavoitteena on helpottaa osapuolten välistä tavarakauppaa estämällä, identifioimalla ja eliminoimalla tarpeettomia kaupan teknisiä esteitä. WTO-yhdenmukaisuus on taattu sopimuksessa. Sopimukseen kuuluvat kaupan teknisiä esteitä koskevia määräyksiä seuraavilla aloilla: tekniset määräykset; standardit; soveltamisarviointi; läpinäkyvyys; merkinnät; tekniset keskustelut ja konsultaatiot; yhteistyö ja tekninen apu; markkinavalvontayhteistyö ja muiden kuin elintarviketuotteiden turvallisuus; sekä kaupan teknisiä esteitä koskevan luvun koordinaattori.

Maatalous

Sopimuksessa sovitaan yhteistyöstä maatalouden saralla. Osapuolet korostavat maataloussektorin merkitystä ruuan ja ravintoturvan, sekä ESA EPA-maiden sosioekonomisen kehityksen kannalta. Osapuolten välille muodostetaan maatalouskumppanuus, joka edistää näkemysten vaihtoa mm. seuraavilla saroilla: hyödykkeet, alueelliset arvoketjut, ruokaturva, laatustandardit, vastuullinen sijoittaminen, tutkimus, innovaatiot, uudet teknologiat, kestävä metsien hallinta, kestävät ruokajärjestelmät, maaseudun kehitys, luonnon monimuotoisuus sekä ilmastonmuutokseen sopeutuminen ja sen hillitseminen. Kumppanuuden tarkoituksena on yhdistää kehitysyhteistyö, politiikkadialogi sekä vastuullisten investointien edistäminen työkaluiksi, joilla voidaan edistää kestävää tuotantoa, transformaatiota sekä alueen sisäistä ja mantereenlaajuista maataloustuotteiden kauppaa ESA EPA-maissa. Kumppanuus käsittää myös maantieteellisten merkintöjen kehittämistä ja suojaamista. Osapuolet sopivat kokemusten, informaation sekä hyvien käytäntöjen vaihtamisesta edellä mainituilla aloilla.

Sopimukseen sisältyy myös alkuperäsääntöjä ja alkuperämenettelyjä koskeva pöytäkirja, jossa sitoudutaan näitä koskeviin määräyksiin.

Kauppa ja kestävä kehitys

Kauppaa ja kestävää kehitystä koskeva luku on ns. standarditeksti, jossa osapuolet tunnustavat kestäväen kehityksen kolmen ulottuvuuden merkityksen ja keskinäisriippuvuuden sekä vahvistavat sitoumuksensa edistää kansainvälistä kauppaa kestäväen kehityksen tavoitteiden mukaisesti. Luvun tavoitteena on lisätä erityisesti kestäväen kehityksen työllisyys- ja ympäristöulottuvuuksien integrointia osapuolten väliselle kauppa-agendalle.

Gender-artiklassa tunnustetaan, että inklusiiviset kauppapolitiikat voivat edistää naisten taloudellista voimaantumista sekä miesten ja naisten välistä tasa-arvoa. Tekstissä tiedostetaan naisten taloudellisen toiminnan tärkeä merkitys taloudelliselle kasvulle. Osapuolten tavoitteena on kauppasuhteidensa vahvistaminen tavalla, joka tarjoaa tasavertaisia mahdollisuuksia miehille ja naisille. Tekstissä viitataan relevanttien kansainvälisten sopimusten noudattamiseen ja sitoudutaan pyrkimykseen kansallisten lakien tasa-arvoisuudesta.

Investointien vapauttaminen, palvelut ja digitaalinen kauppa

Ehdotetun investointien vapauttamista, palveluita ja digitaalista kauppaa koskevan luvun mallina on käytetty EU-Australia -vapaakauppasopimusneuvotteluissa pöydättyä EU:n tekstiehdotusta. Tässä tapauksessa kuitenkin noudatetaan positiivilistamallia, koska se on ESA-maille tutumpi käytäntö. Osapuolet vahvistavat tavoitteensa molemminpuolisen palveluita ja investointeja koskevan kaupan vapauttamiseksi. Luvussa määritellään tietoliikenne-, rahoitus- ja meriliikennepalveluita sekä digitaalista kauppaa koskevat tavoitteet ja velvoitteet. Tekstissä on myös oma kappaleensa tietovirroista ja henkilötietojen suojasta.

Luvun määräyksiä ei sovelleta lentoliikenteeseen, audiovisuaalisiin palveluihin, kansalliseen meriliikenteen kabotaasiin eikä sisävesikuljetuksiin.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

Sopimuksen menettelyllinen oikeusperusta on Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 218 artikla. Neuvosto tekee SEUT 218 artiklan 5 kohdan mukaan neuvottelijan ehdotuksesta päätöksen, jolla annetaan lupa sopimuksen allekirjoittamiseen ja tarvittaessa sen väliaikaiseen soveltamiseen ennen sen voimaantuloa. Neuvosto tekee SEUT 218 artiklan 6 kohdan mukaan neuvottelijan ehdotuksesta päätöksen sopimuksen tekemisestä.

Oikeusperustaan ja unionin toimivallan luonteeseen voidaan lopullisesti ottaa kantaa vasta kun sopimusteksti on valmis. Tässä vaiheessa voidaan arvioida mahdollisiksi oikeusperustoiksi SEUT-sopimuksen 207 artikla (kauppapolitiikka) ja 209 artikla (kehitysyhteistyö). Mainittujen artikloiden mukaisesti neuvosto tekee sopimusten allekirjoittamista ja tekemistä koskevat ratkaisunsa pääsääntöisesti määränemmistöllä.

Käsittely Euroopan parlamentissa

Euroopan parlamentille tiedotetaan välittömästi ja täysimääräisesti menettelyn kaikissa vaiheissa SEUT 218 artiklan 10 kohdan mukaisesti. Menettelyn tässä vaiheessa sopimuksen oikeusperusta ei vielä ole tiedossa. Sopimuksen tekeminen edellyttää kuitenkin SEUT 218 artiklan 6 kohdan a) alakohdan mukaan Euroopan parlamentin hyväksyntää, kun sopimus koskee alaa, jolla sovelletaan tavallista lainsäätämismenettelyä (kuten kauppapolitiikka ja kehitysyhteistyö).

Kansallinen valmistelu

Kauppapoliittinen jaosto (EU2) 8.-10.12.2020

Eduskuntakäsittely

Komissiolle annetusta EPA-neuvottelumandaatista on informoitu eduskuntaa perustuslain 97 §:n perusteella 21.5.2002 (E 56/2002 vp) sekä neuvotteluohjeiden päivittämisestä E 59/2019 vp. Lisäksi EPA- neuvotteluista on tiedotettu eduskunnalle seuraavasti:

- E-kirje 14.12.2005 (UM2005-03290); E-jatkokirje 11.9.2007 (E 74/2007 vp) Valtioneuvoston selvitys Suomen kannasta talouskumppanuusneuvotteluihin (EPA-neuvottelut)
- E-kirje 18.12.2007 (E 126/2007 vp) EU:n ja eräiden AKT-maiden välisistä talouskumppanuussopimuksista ja markkinoillepääsystä.
- U-kirje 29.1.2009 (U 85/2008 vp) Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle ehdotuksista neuvoston päätöksiksi (ensivaiheen talouskumppanuussopimukset, EPA)
- E-kirje 25.5.2012 (E 58/2012 vp) ja E-jatkokirjelmä 11.3.2013 (UM2013-00259) Komission ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi neuvoston asetuksen (EY) N:o 1528/2007 liitteen I muuttamisesta siltä osin kuin on kyse tiettyjen valtioiden poistamisesta neuvottelut päätökseen saaneiden alueiden ja valtioiden luettelosta
- E-kirje 2.9.2014 (E 102/2014 vp) Valtioneuvoston selvitys komission ehdotuksesta delegoiduiksi säädöksiksi neuvoston asetuksen (EY) N:o 1528/2007 ja 527/2013 muuttamisesta (ns. markkinoillepääsystä)

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

EPA-sopimuksia koskevien neuvotteluohjeiden antamisen yhteydessä joulukuussa 2019 arvio on ollut, että kyse on sekasopimuksista. Toimivaltajako unionin ja jäsenmaiden välillä ei ole kuitenkaan yksiselitteinen. Toimivallan jakautumista arvioidaan tarkemmin sopimusneuvottelujen kuluessa ja viimeistään siinä vaiheessa, kun komissio antaa ehdotuksen neuvostolle sopimuksen allekirjoittamisesta. Suhdetta Suomen lainsäädäntöön samoin kuin Ahvenanmaan toimivaltaan arvioidaan tarkemmin konkreettisen sopimustekstin valossa.

Taloudelliset vaikutukset

Sopimuksella ei ole suoria vaikutuksia valtion talousarvioon. Sopimuksessa ei ole kehitysyhteistyön tasoa koskevia määräyksiä.

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

-

Asiakirjat

- U 85/2008 vp
- Neuvoston päätös 2012/196/EY
- Itäisen ja eteläisen Afrikan valtioiden sekä Euroopan yhteisön ja sen jäsenvaltioiden välisen talouskumppanuussopimuksen puitteet muodostava väliaikainen sopimus, EU:n virallinen lehti 24.4.2012
- Neuvoston päätös (EU) 2020/13

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Niina Blomberg, UM/TUO-10
 Martti Eirola, UM/ALI-20
 Laura Hassinen, UM/KEO-10
 Maria Guseff, UM/OIK-20

Kristiina Kauppinen, UM/TUO-20
Pirjo Kotro, Tulli
Sara Ohls, UM/TUO-20
Johanna Rasimus, UM/KEO-10, p. 050 598 6437
Taru Savolainen, YM
Mika Vehnämäki, UM/TUO-10
Kent Wilska, UM/TUO-10

EUTORI-tunnus**Liitteet**

Viite U 85/2008 vp; E 59/2019 vp

Asiasanat Hoitaa	Afrikka, Cotonoun sopimus, kauppa ja kehitys, kauppa ja investoinnit UM, VNK
Tiedoksi	EUE, LVM, MMM, OKM, PLM, TEM, TULLI, VM, YM
